

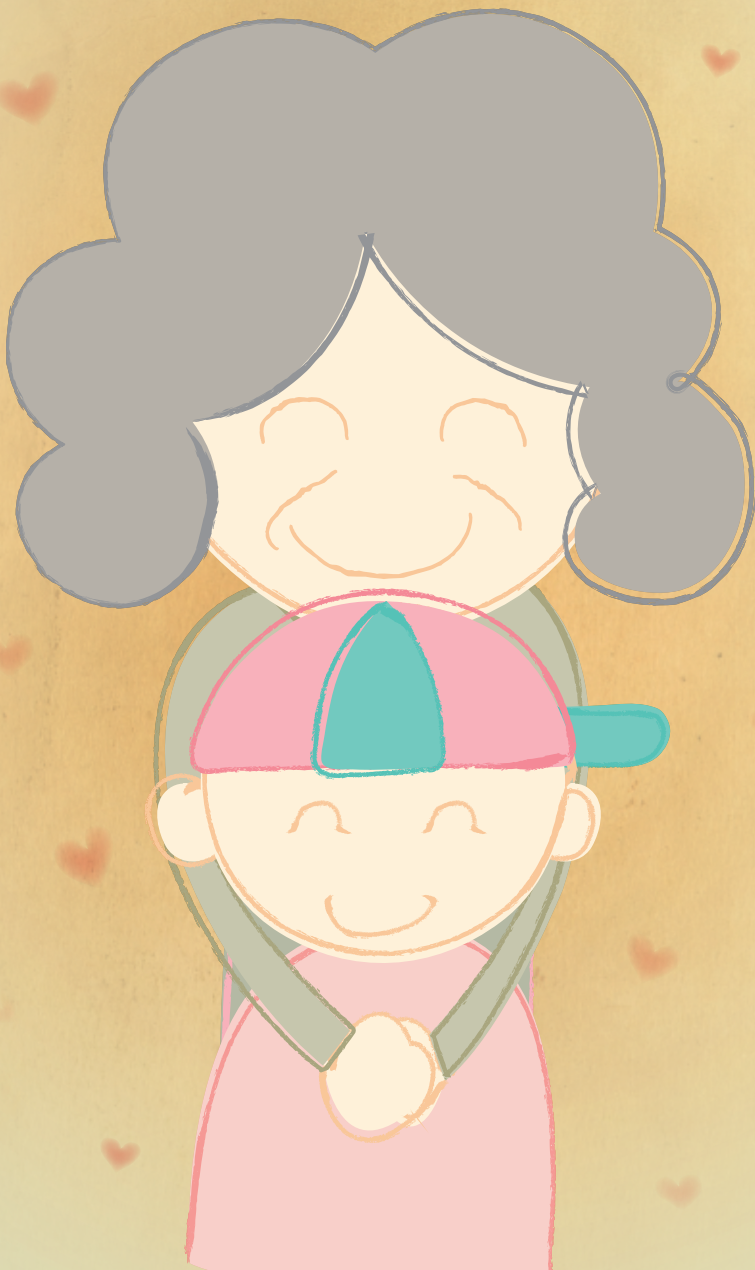
อ.พญ.โสภณรัชช์ วิไลยุค

ภาควิชากุมารเวชศาสตร์

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

"รัก" ของแม่

"คุณค่า" ที่ยิ่งใหญ่

ใกล้จะถึงวันแม่เข้าไปทุกที .. วันนี้ท่านบอกรัก “แม่” ไปรึยังคะ? บางคนบอกว่าอายุที่จะบอกรักแม่ บางคนบอกว่าเงินที่จะเข้าไปกอดแม่ .. เอาไว้ก่อน เดี่ยวพอถึงโอกาสเหมาะค่อยทำ แต่เราจะรู้ไหมว่าเมื่อวันนั้นมาถึง เราอาจจะอยากทำแต่ไม่มีโอกาสได้ทำก็ได้ ..

ในฐานะที่เป็นหมอเด็ก เป็นลูกของแม่ แต่ยังไม่ได้เป็นแม่ใคร จึงอยากจะถ่ายทอดความรักจากแม่ที่ฉันได้สัมผัสจากบรรดาคุณแม่ทั้งหลายที่ฉันได้ประสพพบเจอในขณะที่ทำหน้าที่เป็น “หมอเด็ก”

สำหรับทุกท่านที่เป็นหมอ .. เคยหงุดหงิดไหมคะ เวลาที่ตรวจคนไข้เด็ก พูดยังไม่ได้ พอเห็นหน้าคุณหมอก็ร้องไห้ซะแล้ว แถมบางที่คุณแม่พามาด้วยอาการแปลกๆ ก็มี เช่น ไม่รู้ว่าคุณเป็นอะไร รู้แต่ว่าร้องไห้ไม่หยุด อยากให้คุณหมอช่วยหาสาเหตุให้หน่อยค่ะ .. ท่านที่เป็นหมอกงไม่ปฏิเสธว่ากว่าเราจะจบเป็นหมอ เราคงต้องตรวจคนไข้เด็กกันบ้างไม่มากก็น้อย นั่นเป็นเหตุผลหนึ่งที่มีหมอจำนวนไม่น้อย นั่งยัน นอนยัน และยืนยันว่า ชีวิตนี้จะขอไม่เป็นหมอดูเด็กและตรวจเด็กอีกเด็ดขาด .. จริงๆ การตรวจเด็กไม่ได้แ่อย่างที่คิดนะคะ เวลาที่เด็กร้องไห้ คือเวลาที่เขาไม่สบายตัว เป็นสัญญาณอย่างหนึ่งที่บอกว่า **“หนูไม่สบายนะคะคุณหมอ”** เด็กไม่เสแสร้ง ป่วยก็คือป่วย สบายดีก็ยิ้มได้ เล่นได้ ถ้าเราเข้าใจธรรมชาติของเด็ก เราก็คงไม่หงุดหงิดเขา เพราะครั้งหนึ่งพวกเราทุกคนก็ล้วนเคยเป็นเด็กด้วยกันมาก่อนทั้งนั้น เราเคยร้องไห้แงไม่มีเหตุผล เวลาถูกใจอะไร เราก็หัวเราะไม่มีเหตุผลอีกเหมือนกัน .. เวลาที่เด็กหายป่วยเขาก็ยิ้มได้ หัวเราะร่าเริง .. นั่นคงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ฉันเลือกที่จะเป็น **“หมอดูเด็ก”** แต่ไม่ว่าเด็กจะร้องไห้แงแค่ไหน บุคคลหนึ่งที่จะคอยดูแลอยู่ข้างๆ ด้วยความเป็นห่วง และดูแลโดยไม่เห็นแก่ความสุขของตัวเองเลยก็คือ **“แม่”** นี่เอง

“ความรักที่แม่มีให้ต่อลูก มันเกินที่จะพูดออกมาเป็นคำพูดได้วามมากมายเพียงใด”

ประโยคนี้คงจะไม่เกินจริงที่จะกล่าว อย่างเช่นผู้ป่วยรายหนึ่งที่ฉันจะขอยกมาเล่าให้ฟัง ..

ย้อนกลับไปเกือบ 3 ปีก่อน ฉันได้เจอเด็กผู้หญิงคนหนึ่งอายุประมาณ 8 ปีเห็นจะได้ เธอเป็นชื่อสมมติเรียกเธอว่า **“น้องเอ”** แล้วกันนะคะ น้องเอเดินทางมาจากโรงพยาบาลต่างจังหวัดแห่งหนึ่งกับคุณแม่ ด้วยเรื่องตับ ม้ามโต โดยไม่ทราบสาเหตุ หลังจากได้ทำการซักประวัติ ตรวจร่างกายกันอย่างละเอียดแล้ว ก็ยอมรับว่าผู้ป่วยรายนี้เป็นโรคที่วินิจฉัยได้ยากจริงๆ แต่ในที่สุดหลังจากผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ประกอบกับประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคติดเชื้อทางเดินหายใจ เป็นๆ หายๆ มาเป็นระยะเวลาช้านาน จึงช่วยให้เราได้รู้ว่า น้องเอเป็นโรคภูมิคุ้มกันบกพร่องแต่กำเนิดชนิดหนึ่งนั่นเอง คุณแม่น้องเอเป็นพยาบาลอยู่ที่โรงพยาบาลจังหวัดแห่งนั้น คุณแม่เป็นทุกข์มากที่รู้ว่าลูกเจ็บป่วยด้วยโรคนี้ แต่คุณแม่ก็ไม่ย่อท้อ พาลูกมาพบหมอมตามทีหมอนัดทุกครั้ง คุณแม่ดูแลน้องเออย่างดี เมื่อถึงเวลาต้องเติมภูมิให้น้องเอ คุณแม่ก็ไม่เคยพลาด จนน้องเออาการดีขึ้นมาก แทบจะไม่มีอาการติดเชื้ออีกเลย แต่ชีวิตคนเราคงไม่เหมือนนิทานในเทพนิยาย ที่ลงท้ายตอนจบด้วย **“แล้วทุกคนก็อยู่กันอย่างมีความสุขตลอดไป”** วันหนึ่งน้องเอก็กลับมาหาหมอด้วยอาการใหม่ น้องเอเริ่มมีอาการเหนื่อย และตรวจพบน้ำในเยื่อหุ้มหัวใจปริมาณมากทีเดียว หากท่านยังนึกภาพไม่ออก ให้ลองจินตนาการถึง ลูกโป่งใส่น้ำ และในนั้นมีผลส้มอยู่ผลหนึ่ง หัวใจก็เปรียบเสมือนผลส้มผลนั้น ที่มีน้ำอยู่รอบๆ พอถึงจุดที่น้ำรอบๆ หัวใจมีมากเกินไป หัวใจก็บีบตัวต่อไปไม่ไหว ผู้ป่วยก็จะเสียชีวิตได้ .. หลังจากที่เรตรวจพบน้ำในเยื่อหุ้มหัวใจแล้ว น้องเอก็เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลทันที น้องเอได้รับการรักษาด้วยยา และคุณหมอที่ดูแลเรื่องหัวใจได้ทำการดูน้ำที่อยู่รอบๆ หัวใจออก แต่ก็ยังไม่พอ การรักษาเป็นการแก้ไขที่ปลายเหตุเท่านั้น ไม่นานน้ำนั้นก็กลับมาใหม่ แต่คราวนี้กลับมาแสนสาหัสกว่าเดิม เพราะครั้งที่สองโชคไม่เป็นของน้องเอแล้ว น้องเอถูกย้ายขึ้น ICU น้องเอหัวใจหยุดเต้นไปช่วงนึง .. ราวกับสายฟ้าฟาดลงมาตรงอกของแม่ .. ฉันได้ยินเสียงคุณแม่ร้องไห้ปานกำลังจะขาดใจ คุณแม่บอกว่าแม่ไม่ได้ทำใจไว้ก่อนว่าน้องเอจะไปเร็วขนาดนี้ ไม่ได้รำลา ไม่ได้คุยอะไรกันมากนัก ถ้ารู้อย่างนี้แม่จะอยู่กับเขาให้นานที่สุด ..

ในเวลานั้นยากที่จะพูดอะไรให้คุณแม่คลายความเศร้าใจหรือกังวลใจไปได้ นอกจากเข้าไปกอดคุณแม่ แล้วบอกให้คุณแม่ใจเย็นๆ สวดมนต์ให้ลูกนะ ที่เหลือเดี๋ยวทีมหมอจะช่วยดูแลให้เอง หลังจากที่คุณแม่สงบแล้ว ในความโชคร้ายก็มีความโชคดีซ่อนอยู่ คราวนี้น้องเอรอดอย่างปาฏิหาริย์ คุณแม่ดีใจมาก บอกว่าจะกินเจให้น้องเอดตลอดชีวิต .. คราวนี้น้องเอรอดก็จริง แต่เราก็กลับมาค้นพบความจริงที่หลังว่า น้ำในเยื่อหุ้มหัวใจที่ออกมาเยอะนั้น แท้จริงแล้วมาจากการติดเชื้อไวรัสชนิดหนึ่ง และทำให้ภูมิคุ้มกันร่างกายทำปฏิกิริยามากกว่าปกติ จนทำให้เกิดเรื่องขึ้น น้องเอดไม่ได้มีแต่เพียงน้ำรอบๆ หัวใจเท่านั้น น้องเอดยังมีก้อนเล็กๆ ในผนังกล้ามเนื้อหัวใจอีก เลยส่งผลให้น้องเอดมีภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะเป็นระยะๆ ตามมา หมอเลยต้องให้ยาเคมีบำบัดกับน้องเอดเพื่อรักษาโรคดังกล่าว .. น้องเอดทั้งปื่อ ทั้งทรมาณ จนถอดใจไปหลายครั้ง บอกแม่ว่าเอทรมาณ ไม่อยากอยู่แล้ว .. ในขณะที่ข้างๆ น้องเอดมีผู้หญิงวัยกลางคนคนหนึ่ง หน้าตาดีดูดีโรยเพราะอดหลับอดนอนมาหลายวัน เธอมีสีหน้ากังวล เป็นห่วง แต่เปี่ยมไปด้วยความรัก ความเมตตา คอยกุมมือลูกตลอดเวลา คอยให้กำลังใจตอนลูกท้อ หลายครั้งที่ฉันเห็นหยาดน้ำตาเม็ดแล้วเม็ดเล่าร่วงออกมาจากจากนัยน์ตาของเธอ .. **“คุณแม่เป็นยังไงบ้าง? อย่าลืมนดูแลตัวเองด้วยนะคะ เดี่ยวคุณแม่ไม่สบาย น้องเอดจะเสียใจ คุณแม่อังมีลูกอีกสองคนที่ต้องดูแลอีก”** นั่นคงเป็นคำพูดประโยคสั้นๆ ที่ฉันพอจะพูดให้ได้กับคุณแม่เอด .. ฉันมาทราบเรื่องที่หลังว่าคุณพ่อน้องเอดก็เพิ่งเสียไปไม่นานด้วยเรื่องเส้นเลือดในสมองแตก คุณพ่อเป็นห่วงน้องเอดมาก ถึงกับแอบคิดว่าไม่อยากให้ใครยื้อชีวิตลูกไป ถ้าเป็นได้ขอแลกชีวิตตัวเองกับลูกดีกว่า คุณพ่อจากไปอย่างกะทันหันเมื่อปีที่แล้ว เหลือไว้แต่คุณแม่กับลูกๆ อีกสามคนที่คอยสู้ชีวิตกันไป ..

“ ก็ไหนมีพบและผูกพัน ก็นั้นยอมมีการพลัดพราก ไม่จากเป็น ก็จากตาย หนีไม่พ้น ”

ประโยคนี้เป็นความจริง ที่ยากที่ทุกคนจะหนีพ้น มันอาจจะแฝงไปด้วยความเศร้า แต่เป็นสังขารที่พระพุทธเจ้าท่านเห็นมานานแสนนานแล้ว .. ในที่สุดวันหนึ่งก็ต้องจากกัน .. น้องเอดอยู่ห้อง ICU ได้ไม่นาน ก็เริ่มมีสัญญาณมาว่าน้องเอดเริ่มมีการติดเชื้อเพิ่มขึ้นจากการกดภูมิคุ้มกันของยาเคมีบำบัด ซึ่งถ้าไม่ให้โรคที่น้องเอดเป็นอยู่ก็จะรุนแรง ประมาณว่าหนีเสือปะจระเข้ จะหนีไปทางไหนก็ไม่ได้

และแล้ววันหนึ่งเมื่อถึงวันที่ทางทีมแพทย์คิดว่ายากที่จะรักษาน้องเอดให้หายได้ เพราะในที่สุดน้องเอดก็จะติดเชื้อครั้งแล้วครั้งเล่า เพราะภูมิคุ้มกันน้อยมากที่จะปกป้องตัวเอง จนถึงครั้งนี้ซึ่งเป็นครั้งสุดท้าย เมื่อพบว่าน้องเอดติดเชื้อในปอดค่อนข้างรุนแรง เมื่อคุณแม่ทราบเรื่องแล้วคิดว่า ไม่มีทางที่น้องเอดจะหายกลับไปเป็นปกติแน่ๆ แล้ว มีแต่จะทรมาณลูกเปล่าๆ คุณแม่จึงได้ตัดสินใจพาน้องเอดกลับบ้าน คุณแม่บอกหมอว่า ..

“ ในเมื่อเขาจะต้องไป ก็อย่าทำให้เขาไปอย่างสงบ และมีแม่คอยให้กำลังใจอยู่ใกล้ๆ ไม่อย่าทำให้เขาไปแบบเปล่าเปลี่ยว ”

.. ณ วินาทีนั้น ฉันรับรู้ได้ถึงความรู้สึกของผู้เป็นแม่ ว่ามันยิ่งใหญ่ขนาดไหน คุณแม่รักน้องเอยมาก การที่คุณแม่ตัดสินใจอย่างนี้ มันเจ็บปวดต่อความรู้สึกของคนเป็นแม่มาก แต่เพราะเห็นแก่ลูก ไม่อยากให้ทรมาน และอยากให้จากไปอย่างสงบ ท่ามกลาง ความรัก ความอบอุ่นของคุณแม่และญาติพี่น้อง คุณแม่จึงตัดสินใจแบบนี้ ..

“คุณแม่ไม่อยากให้น้องเอทรมาน ถ้ารู้ว่าการรักษามันได้แค่นี้ ถึงแม้ว่ายื้อแล้ว น้องจะอยู่กับแม่ได้อีกนิดนึง แต่ด้วยความรักที่มีต่อลูก แม่เลือกที่จะให้เขาจากไปอย่างสงบและมีความสุขดีกว่าค่ะ” .. หลังจากที่ฉันได้ฟังความในใจของคุณแม่น้องเอแล้ว ก็รู้สึกเหมือนมีก้อนอะไรมาจุกอยู่ที่คอฉัน พร้อมกับหยดน้ำอุ่นๆ ที่ข้างแก้ม .. พอหันไปมองข้างๆ ก็เห็นน้องหมออีกสองคนอาการไม่แตกต่างจากฉันเลย คนที่ได้นั่งฟังคุณแม่เล่าความในใจในตอนนั้นคงจะรับรู้ถึงความรักอันยิ่งใหญ่ที่แม่คนนึงมีต่อลูกได้อย่างไม่ยาก .. ฉันยอมรับว่าเป็นการตัดสินใจที่ยากมาก แต่คุณแม่ก็เด็ดเดี่ยว และเลือกเอาความสุขของลูก แทนที่จะเป็นความสุขส่วนตัว .. เมื่อตอนฉันได้มีโอกาสไปฟังเทศน์ พระอาจารย์ได้เคยสอนเอาไว้ว่า ตอนที่คนเราจะตาย จิตสุดท้ายที่จะจากไป ถ้าเป็นจิตที่สงบ ไม่วุ่นวาย และได้นึกถึงสิ่งดีๆ ที่เขาทำ เขาจะไปในที่ที่ดี .. คุณแม่ทราบถึงเรื่องนี้ดี แล้วต้องการให้ลูกไปในที่ที่ดีจริงๆ .. หลังจากที่น้องเอได้กลับบ้าน 2 ชั่วโมงต่อมา น้องเอก็จากไปอย่างสงบ ท่ามกลางอ้อมกอดของคุณแม่ .. ฉันได้ติดต่อคุณแม่อีกหลังจากนั้น คุณแม่ได้ไปขอขมาแม่ให้กับน้องเอ และกลับไปดูแลลูกๆ อีกสองคน .. ฉันรู้ว่ามันเป็นความทุกข์อย่างแสนสาหัสที่แม่คนนึงได้สูญเสียลูกน้อยไป .. เพราะเป็นหมอเด็ก ฉันจึงได้พบเจอเรื่องแบบนี้บ่อยๆ .. “พอขึ้นชื่อว่า “ลูก” เราให้เขาได้ทุกอย่างจริงๆ หมอ” ความรักที่แม่มีต่อลูกเป็นความรักที่บริสุทธิ์ เป็นความรักที่เป็นการให้อย่างแท้จริง ไม่ต้องการสิ่งใดตอบแทน .. ทำให้ฉันนึกถึงคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่า

“ แม่ลูกจะให้แม้นิ่งบนบ่าขวา ให้พ่อนิ่งบนบ่าซ้าย
กายอุจจาระ ปัสสาวะรดลงไปบนบ่า
ลูกเป็นผู้เชิด ผู้หาอาหารมาให้
กระทั้งจนท่านตายหรือลูกตายจากกันไป
ก็ไม่สามารถตอบแทนพระคุณของพ่อแม่ได้หมด ”

ถ้าเรารู้ล่วงหน้าว่าเราจะมีชีวิตอยู่ได้นานแค่ไหน เราคงวางแผนก่อนว่าจะบอกรักใคร ทำดีกับใคร แต่ในความเป็นจริงเราไม่สามารถรู้ล่วงหน้าได้เลย บางทีก็อาจจะตัดสินใจที่จะทำ ก็สายไปแล้ว .. วันแม่ไม่ใช่มีเพียงแค่ 1 วันใน 365 วันเท่านั้น แต่ทุกๆ วันควรจะเป็นวันของแม่ เพราะสิ่งที่ท่านให้กับเรามา ยากเหลือเกินที่จะทดแทนท่านได้หมด คงจะไม่สายเกินไปถ้าคิดจะบอกรักแม่ในวันนี้ เพราะเราไม่รู้ว่าเมื่อถึงวันหนึ่งเราอาจไม่มีโอกาสได้บอกรักให้ท่านได้ยินอีกเลยก็ได้ ..

